

Terveyden edistämisen politiikkaohjelma

TULE – parlamentti 4.12.2008

Miksi tarvitaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä?

- Terveys on arvo sinänsä
- Työllisyysaste on saatava nousuun terveyttä, työ- ja toimintakykyä parantamalla.
- Mikäli tupakoinnista, alkoholinkäytöstä, vakavasta ylipainosta ja masennuksesta johtuvia sairauspoissaoloja, varhaista eläköitymistä ja ennenaikaisia kuolemia pystytään ratkaisevasti vähentämään, kyse on satojen tuhansien henkilöiden työvoimapotentialista.
- Yhden viidenneksen vähennys em. tekijöistä johtuvissa sairauksissa ja niiden seurauksissa merkitsisi 3% lisääystä työllisyysasteessa.

Politiikkaohjelman tavoitteet

- terveyden edistämisen rakenteiden vahvistaminen
- kansansairauksien ehkäisyyn vaikuttavien elintapamuutosten aikaansaaminen; lasten ja nuorten sekä työikäisen väestön ylipainoisuuden vähentäminen; päihteiden ja tupakoinnin vähentäminen
- ikääntyvien terveyden ja toimintakyvyn edistäminen
- terveitä elämäntapa-valintoja edistävien työ- ja elinolosuhteiden kehittäminen
- sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelujen vahvistaminen ja terveyden edistämisen uusien työmuotojen levittäminen
- terveyserojen kaventaminen
- järjestöjen toiminnan ja roolin vahvistaminen terveyden edistämisen, erityisesti osallisuuden ja yhteisöllisyyden tukena

Terveyden edistäminen on poikkihallinnollista toimintaa

- Poliitiikkaohjelman keskeinen tehtävä on edesauttaa ja vahvistaa terveystieteiden ottamista huomioon yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja palvelujärjestelmässä – niin valtion-, alue- ja paikallishallinnossa – sekä elinkeinoelämässä, työpaikoilla, järjestöissä ja yksilötasolla.

Kansansairauksien ehkäisy keskiössä

Politiikkaohjelmalla pyritään yhteistyökumppaneiden kanssa muutoksiin eri väestöryhmien elintavoissa:

- enemmän liikuntaa ja terveellisempää ravintoa, vähemmän ylipainoa
- vähemmän päihteitä
- parempaa työhyvinvointia
- pienemmät terveyserot

Lainsäädäntö / Uusi terveydenhuoltolakiehdotus

Kiteyttää kuntien velvoitteet terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi (17§):

- Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on osana kuntasuunnitelmaa tai erillisenä laadittava kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia edistävästä sekä terveysongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista sekä niihin varattavista voimavaroista suunnitelma kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi.

-
- Suunnitelman toteutus tulee kytkeä osaksi kunnan strategian ja taloussuunnitelman valmistelua ja päätöksentekoa ja sen seuranta tulee kytkeä osaksi kunnan kokonaisvaltaisia arviointi- ja seuranta-järjestelmiä. Pykälä velvoittaa myös poikkihallinnolliseen yhteistyöhön eri tahojen välillä.

Laajan väestöpohjan kuntayhtymien/ sairaanhoitopiirien velvoitteet terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä

- Lakiehdotuksen 47 § koskee terveyden, toimintakyvyn ja sosiaalisen turvallisuuden edistämistä alueellisesti, mikä pohjautuu PARAS-lain 6 §:ään. Sairaanhoitopiirin tai terveyspiirin tulee toteuttaa lain velvoitteita osana kaikkia erikoissairaanhoidon hoitoprosesseja ja tarjota asiantuntemusta ja tukea alueen kunnille alueellisessa suunnittelussa, järjestämällä koulutusta, kokoamalla terveysseurantatietoja sekä levittämällä sairauksien ehkäisyä koskevia toimintamalleja ja toimintaohjelmia.

Vaikuttavien toimintamallien kokoaminen ja levittäminen

- Esim. DEHKO 2D-hankkeen ja Sydänohjelman jalkauttaminen; hankkeiden puitteissa syntyneen, evaluoidun materiaalin levittäminen ja siihen liittyvä koulutus.
- Sairaanhoidopiirin jäsenkuntien tai kuntayhtymien Parhaat Käytännöt-pankki
- Monipuoliset liikuntapalvelut, liikuntainterventiot (KKI, Voimaa Vanhuuteen, työyhteisöliikunta)
- Liikkumisreseptin ja päihdehuollon mini-intervention käytön tehostaminen perusterveydenhuollossa ja työterveyshuollossa

Kuntien luottamushenkilö- ja virkamiesjohdon sitouttaminen

- Syksyn aikana on järjestetty seitsemän alueellista ministerin työkokousta otsikolla: Terve ja hyvinvoiva kunta.
- Työkokouksissa on korostettu ylimmän johdon vastuuta terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä koskevan prosessin johtamisessa, koska kyse on laaja-alaisesta, poikkihallinnollisesta kokonaisuudesta.
- Kunnille toimitetaan tukimateriaalia ja ensi vuonna lähetetään kuntakysely, jossa selvitetään, miten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet ja toimenpiteet on sisällytetty kuntastrategioihin ja toiminta- ja taloussuunnitelmiin.

Osaamisen vahvistaminen

- Terveysliikunnan ja terveellisen ravitsemuksen opetuksen sisällyttäminen yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ao. tutkintoihin.
- Päihdetyön koulutuksen kehittämisen hanke.

Työhyvinvoinnin edistäminen

Esimerkkejä politiikkaohjelman ja TTL:n toimenpiteistä:

- Terveyttä edistävän työpaikan kriteeristön laatiminen.
- Työelämän ja työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelmissa syntyvien hyvien käytäntöjen ja mallien levittäminen.
- Työterveyshuollon tilaajan opas yrityksille ja muille organisaatioille.

Terveyttä edistävä ympäristö

- Kevyen liikenteen väylät, talvikunnossapito
- Lähiliikuntapaikat, koulupihat
- Jalankulkua ja pyöräilyä edistävät olosuhteet työpaikoilla
- Esteettömyys